

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 140/11

Luksemburg, 21 grudnia 2011 r.

Wyrok w sprawach połączonych C-411/10
N.S. / Secretary of State for the Home Department
i C-493/10 M.E. i in. / Refugee Applications Commissioner Minister for
Justice, Equality and Law Reform

Osoba ubiegająca się o azyl nie może zostać przekazana państwu członkowskiemu, w którym może być narażona na niehumanitarne traktowanie

Prawo Unii nie zezwala na stosowanie niewzruszalnego domniemania, że państwa członkowskie przestrzegają praw podstawowych przysługujących osobom ubiegającym się o azyl

Wspólna polityka azylowa jest integralną częścią celu Unii, jakim jest stopniowe ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości otwartej dla wszystkich tych, których okoliczności zmuszają do poszukiwania na drodze prawnej ochrony w Unii. Rozporządzenie „Dublin II”¹ ustanawia kryteria pozwalające na określanie państwa członkowskiego właściwego do rozpatrzenia wniosku o udzielenie azylu złożonego w Unii i co do zasady właściwość w tym względzie przypada jednemu państwu członkowskiemu. W przypadku, gdy obywatel państwa trzeciego ubiega się o azyl w państwie członkowskiemu, które zgodnie z tym rozporządzeniem nie jest właściwe, rozporządzenie to ustanawia procedurę transferu osoby ubiegającej się o azyl do właściwego państwa członkowskiego.

W sprawie C-411/10 N.S., obywatel afgański, przybył do Zjednoczonego Królestwa między innymi poprzez terytorium Grecji, gdzie w 2008 r. został zatrzymany. Został on uwolniony przez władze greckie po 4 dniach otrzymując jednocześnie nakaz opuszczenia terytorium Grecji w ciągu 30 dni. N.S. nie złożył wniosku o udzielenie azylu. Według niego, podczas próby wyjazdu z Grecji został zatrzymany przez policję i wydalony do Turcji, gdzie przez okres dwóch miesięcy przebywał w ośrodku detencyjnym w upokarzających warunkach. Następnie uciekł z miejsca, w którym był przetrzymywany w Turcji, i wyjechał z tego państwa, docierając w styczniu 2009 r. do Zjednoczonego Królestwa, gdzie złożył wniosek o udzielenie azylu. W lipcu N.S. został poinformowany, iż na podstawie rozporządzenia „Dublin II” w sierpniu zostanie przekazany Grecji. Po otrzymaniu tej informacji wniósł on skargę na tę decyzję podnosząc, iż w razie transferu do Grecji zetknie się on tam z niebezpieczeństwem naruszenia jego praw podstawowych. Sąd krajowy zwrócił bowiem uwagę na to, że procedury azylowe w Grecji wykazują poważne uchybienia, procent udzielonych tam azylów jest drastycznie niski, możliwości wniesienia skargi do sądu niewystarczające i bardzo trudno dostępne a warunki przyjmowania osób ubiegających się o azyl – nieodpowiednie.

Sprawa C-493/10 dotyczy pięciu niepowiązanych ze sobą osób pochodzących z Afganistanu, Iranu i Algierii. Przemieszczały się one przez terytorium Grecji i zostały tam zatrzymane z uwagi na nielegalny wjazd. Nie złożyły wniosku o udzielenie azylu. Osoby te następnie udały się do Irlandii, gdzie złożyły wnioski o udzielenie azylu. Sprzeciwiają się one swojemu powrotowi do Grecji twierdząc, że procedury i warunki mające zastosowanie wobec osób ubiegających się o azyl w tym państwie są nieodpowiednie.

W tym kontekście zarówno Court of Appeal of England and Wales (Zjednoczone Królestwo) jak i High Court (Irlandia) wniosły do Trybunału Sprawiedliwości o ustalenie, czy w świetle przeciążenia greckiego systemu azylowego i skutków jakie ono wywołuje dla osób ubiegających się o azyl i dla rozpatrywania ich wniosków, władze państwa członkowskiego, które ma dokonać transferu

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiające kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego (Dz.U. L 50, s. 1).

wnioskodawców do Grecji (państwa właściwego na podstawie rozporządzenia dla rozpatrzenia wniosku o udzielenie azylu) powinny uprzednio sprawdzić, czy państwo to rzeczywiście przestrzega praw podstawowych. Wspomniane sądy zmierzają również do ustalenia czy w przypadku, gdy państwo to nie przestrzega praw podstawowych, wspomniane władze mają obowiązek przyjęcia odpowiedzialności za rozpatrzenie wniosków o udzielenie azylu.

W ramach rozpatrywania tych spraw przez Trybunał, uwagi przedłożyło 13 państw członkowskich, Konfederacja Szwajcarska, Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców, Amnesty International i AIRE Centre. Uczestnicy, którzy przedłożyli uwagi Trybunałowi, nie spierali się co do tego, że w 2010 r. Grecja była tym miejscem, przez które na terytorium Unii wjeżdża prawie 90% nielegalnych imigrantów, w związku z czym obciążenie tego państwa jest nieproporcjonalne w stosunku do obciążenia innych państw członkowskich oraz że władze greckie nie mają materialnych możliwości, aby sprostać temu zadaniu.

W wydanym dzisiaj wyroku Trybunał przypomniał, po pierwsze, że wspólny europejski system azylowy został osadzony w kontekście pozwalającym zakładać, że wszystkie uczestniczące w nim państwa przestrzegają praw podstawowych oraz że państwa członkowskie mogą w tym względzie darzyć się wzajemnym zaufaniem. To właśnie z uwagi na tę zasadę wzajemnego zaufania prawodawca Unii przyjął rozporządzenie „Dublin II”, którego podstawowym celem jest przyspieszenie rozpatrywania wniosków o udzielenie azylu, zarówno w interesie osób ubiegających się o azyl, jak i uczestniczących państw.

Opierając się na tej zasadzie Trybunał zbadał, czy organy krajowe, które mają dokonać transferu do państwa właściwego dla rozpatrzenia wniosku o udzielenie azylu powinny uprzednio sprawdzić, czy prawa podstawowe przysługujące osobom w tym państwie są przestrzegane.

Trybunał zauważył, że drobne naruszenie przepisów z dziedziny prawa azylu nie wystarcza, aby transfer osoby ubiegającej się o azyl do zasadniczo właściwego państwa członkowskiego był wykluczony, ponieważ równałoby się to z pozbawieniem znaczenia obowiązków ciążących na państwach w ramach wspólnego europejskiego systemu azylowego i stałoby na przeszkodzie celowi polegającemu na szybkim wyznaczeniu właściwego państwa członkowskiego.

Trybunał stwierdził jednak, że **prawo Unii stoi na przeszkodzie stosowaniu niewzruszalnego domniemania, że państwo członkowskie uznane za właściwe na podstawie rozporządzenia przestrzega praw podstawowych Unii Europejskiej.**

Na państwach członkowskich, w tym na sądach krajowych, ciąży bowiem obowiązek niedokonania transferu osoby ubiegającej się o azyl do państwa członkowskiego uznanego za właściwe, jeżeli nie mogą one pominąć faktu, iż systemowe nieprawidłowości w zakresie procedury azylowej i warunków przyjmowania osób ubiegających się o azyl stanowią poważne i udowodnione powody, aby przypuszczać, że wnioskodawca zetknie się z rzeczywistym niebezpieczeństwem bycia poddanym nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu w rozumieniu art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Trybunał uznał, iż państwa członkowskie dysponują odpowiednimi środkami, by oceniać kwestię przestrzegania praw podstawowych i, w efekcie, rzeczywistych niebezpieczeństw, z którymi zetknęłaby się osoba ubiegająca się o azyl w przypadku jej transferu do państwa właściwe².

Trybunał dodał również, że z zastrzeżeniem możliwości rozpatrzenia samodzielnie wniosku, **państwo członkowskie, które ma dokonać transferu osoby ubiegającej się o azyl do państwa właściwego na podstawie rozporządzenia i nie ma możliwości dokonania tego transferu, powinno przeprowadzić dalszą analizę kryteriów określonych w rozporządzeniu w celu sprawdzenia, czy któreś z dalszych kryteriów umożliwia wyznaczenie innego państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrzenia wniosku o udzielenie azylu.**

² Między innymi sprawozdania międzynarodowych organizacji pozarządowych oraz Agencji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców.

W tym względzie musi ono czuwać, by sytuacja naruszenia praw podstawowych osoby ubiegającej się o azyl nie uległa pogorszeniu w związku z przewlekłością procedury ustalenia właściwego państwa członkowskiego. W razie potrzeby, powinno ono samo rozpoznać wnioszek.

Trybunał uściślił wreszcie, że uwzględnienie protokołu (nr 30) w sprawie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej do Rzeczypospolitej Polskiej i Zjednoczonego Królestwa nie ma wpływu na udzielone odpowiedzi.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106